

De Bijloke

Muziekcentrum

Woensdag 1 december 2021

Kraakhuis
Godshuizenlaan 2, 9000 Gent
Muziekcentrum De Bijloke

CONCERTFICHE YOUNG MASTERS PIANO OP TREKTOCHT

Welkom in muziekcentrum De Bijloke, een Gentse architecturale parel uit de 13e eeuw en een van de oudste concertzalen ter wereld. Recent werd het gebouw grondig gerenoveerd waarbij de akoestiek in de grote concertzaal door een internationaal architectenteam werd geoptimaliseerd. Zo kan muziekcentrum De Bijloke concurreren met andere belangrijke concertgebouwen.

Op woensdag 1 december verwelkomen we jou in ons muziekcentrum voor het concert “Piano op trektocht” uit de reeks Young Masters. Stijn Claeys is een jonge beloftevolle pianist en heeft een uitdagend programma samengesteld met werken van Prokofiev, Skrjabin, Rachmaninov, Medtner en Schumann.

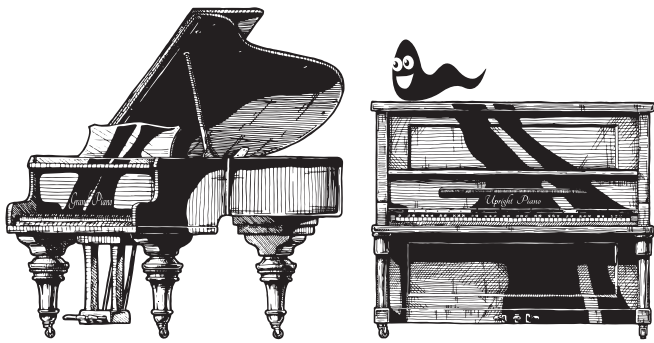
Het concert zal doorgaan in de kamermuziekzaal, beter bekend als het ‘Kraakhuis’. Deze kleine locatie biedt de ideale setting voor een intiem concert waar je heel dicht bij de muzikant zal zitten. Om je wegwijs te maken in het concertprogramma zetten we in deze concertfiche de belangrijkste achtergrondinformatie op een rij.

Piano

De piano is ongetwijfeld een van de meest geliefde instrumenten aller tijden. Er werd in de loop van de geschiedenis ontzettend veel voor het instrument gecomponeerd en ook onder jullie leeftijdsgenoten is het instrument een van de favorieten. Wat weet jij over de piano?

Vul aan

Officieel heeft een piano ..... toetsen. Die zijn op hun beurt verdeeld in 52 ..... toetsen en 36 ..... toetsen. Er bestaan verschillende types piano. De grootste vind je terug in de concertzalen. Dat is de ..... In de huiskamer vind je - naast de elektronische exemplaren - de kleinere rechtopstaande piano. Die wordt ook wel de ..... genoemd. Naast toetsen en snaren heeft een piano ..... pedalen. De uiterst rechtse pedaal wordt het meest gebruikt. Die dient om de klank van de ingedrukte toets te verlengen | verkorten | verzachten | verluiden (*schrappen wat niet past*).

Wat is geen merk van piano's:

Steinway & Sons

Yamaha

Kawai

Fazioli

Buffet Crampon

(OPL: 88 toetsen - witte - zwarte - vleugel piano - buffet- piano - drie - verlengen - Buffet Crampon is een merk van klarinetten)

Welke van onderstaande piano-weetjes zijn juist of fout?

1. De piano is een van de deelnemende instrumenten op de Koningin Elisabethwedstrijd.
2. Een van de bekendste Chinese pianisten heeft een vreemde naam: Lang Lang.
3. Er bestaan muziekstukken voor piano waarin je enkel met de linkerhand mag spelen.
4. Beethoven schreef dan wel veel voor piano, hij kon het zelf niet bespelen.
5. Net als een viool kan een akoestische piano ook 'vals' staan. Dan moet een gespecialiseerde stemmer het instrument komen stemmen. De meeste pianisten kunnen dat namelijk niet.

(OPL: juist - juist - fout - juist)

Programma

Op het programma staat muziek met een bijzondere twist. De jonge pianist Stijn Claeys (°1997) zal een indrukwekkend soloconcert geven met Rusland als rode draad.

- Nikolaj Medtner, Sonata reminiscenza (uit: Vergeten melodieën, opus 38)
- Robert Schumann, Im ruhigen Tempo (uit: Gesänge der Frühe, opus 133)
- Alexander Skrjabin, Vers la flamme, opus 72
- Sergej Rachmaninov, Variaties op een thema van Corelli, opus 42
- Sergej Prokofjev, Gavotte, opus 12
- Sergej Prokofjev, Etude opus 2 nr. 1

Hieronder lees je beknopte informatie bij het programma

Nikolaj Medtner

I. Nikolaj Medtner, Sonata reminiscenza (uit: Vergeten melodieën, opus 38)

Medtner (1880-1951) was een Russische componist en pianist. Hij is vandaag minder bekend dan zijn collega's Prokofjev en Rachmaninov, maar zijn muziek verdient zeker een beluistering. Het werd hem tijdens zijn leven soms verweten een conservatieve componist te zijn. Hij schreef muziek die als ouderwets werd bestempeld en niet resoluut vernieuwend was. Dit is meteen de reden waarom de muziek van zijn tijdgenoten de tand des tijds beter heeft doorstaan. Sonata reminiscenza is geschreven in 1918. Dat is een jaar na de Russische Revolutie in 1917 waarin de Bolsjewieken (een extreem-linkse communistische verzetsbeweging) de macht greep. Tsaar Nicolaas II, de laatste der Romanovs, en zijn gezin werden een jaar later

koelbloedig geëxecuteerd. Het keizerrijk werd omgevormd tot de communistische Sovjet Unie. Tot 1917 was er een enorme artistieke bloei in Rusland. Die periode wordt ook wel de Russische Renaissance genoemd. Hier kwam brutaal verandering in door de Revolutie. Kunstenaars konden niet meer vrij doen wat ze wilden; er kwam inmenging en controle van de overheid. Veel intellectuelen en artiesten ontvluchtten om die reden hun vaderland en gingen naar de VS of naar West-Europa. Medtner bleef tijdens de Revolutie in eigen land maar emigreerde kort nadien. Eerst naar Berlijn en dan Parijs om zich uiteindelijk in Londen te vestigen. Vlak voor hij Rusland verliet schreef hij Sonata Reminiscenza.

Luistertip: Door de nostalgische gevoelens die Medtner op dat moment koesterde hoor je in dit weemoedig muziekstuk met wat fantasie het nakende afscheid van zijn vaderland. Welk beeld zie jij wanneer je het werk beluistert?

Clara Schumanns

Robert Schumann

II. Robert Schumann, Im ruhigen Tempo (uit: Gesäng der Frühe op. 133 nr. 1)

Pianist en componist Robert Schumann is de enige Duitser op het programma. Hij heeft niet het makkelijkste leven gehad. Hij had bijvoorbeeld zijn rechterhand permanent verwond door een toestel dat hij aanbracht op zijn hand om zijn vingers te verstevigen wanneer hij oefende. Dit leidde tot een verlamming van zijn rechterhand waardoor zijn pianocarrière al snel uit was. Mede daardoor stond Schumann erg depressief in het leven. Daarnaast had hij ook een bipolaire stoornis en suïcidale gedachten die hem zijn hele leven hebben gekweld. Amper vijf maanden na het voltooien van dit pianowerk ondernam Schumann een zelfmoordpoging door van een

brug in de Rijn te springen maar werd gelukkig gered door een boot die passeerde. Kort nadien werd hij ondergebracht in een instelling voor psychische aandoeningen waar hij op 46-jarige leeftijd krankzinnig stierf.

Toch schreef Schumann tijdens zijn carrière de mooiste muziek. Hij kon zijn werk zelf jammer genoeg niet meer uitvoeren door zijn blessure, maar toevallig was Schumanns echtgenote Clara een beroemde concertpianiste en zij voerde vanaf dan veel van zijn stukken uit.

Luistertip: Het eerste deeltje uit dit vijfdelige werk is een heel rustig, ingetogen en zelfs religieus aandoend pianostukje. Er gaat een grote kalmte vanuit door de rustige melodie en de koraalachtige akkoordbegeleiding. *Waarom denk jij bij de eerste noten van dit stuk?*

Alexander Scriabin

III. Alexander Scriabin, *Vers la Flamme* op. 72

Dit eigenaardige pianowerk is een van de laatste composities van Alexander Scriabin. Het was bedoeld om een langer werk te worden, maar door geldnood moest hij dit stuk eerder publiceren dan de bedoeling was. Scriabin zou dit werk geschreven hebben in zijn eigenzinnige overtuiging dat het einde van de wereld nabij was. Hij geloofde immers dat door

de telkens stijgende temperatuur de wereld uiteindelijk in vlammen zou opgaan. In dit stuk probeert hij deze verwoesting van de aarde in een vuurzee uit te beelden. Het is een zeer intens muziekstuk en vandaag bijzonder actueel.

Luistertip: Scriabin schreef deze compositie al in 1914 en nu, ruim 100 jaar later, is de stijgende temperatuur iets waar we niet omheen kunnen. *Beluister een stukje. Vind je dat de klimaatproblematiek in dit stuk goed tot z'n recht komt? Waarom wel/niet?*

Sergei Rachmaninov

IV. Sergei Rachmaninov, Corelli-varianties op. 42

De varianties op een thema van Corelli (opus 42) is een reeks varianties voor piano solo van de Russische componist Sergei Rachmaninov (1873-1943). Hij componeerde het werk in 1931. Het is zijn laatste compositie voor piano solo.

Het werk omvat twintig varianties (plus een intermezzo en coda) op een thema uit de Sonate voor viool, cello en klavecimbel (op. 5 nr. 12) van Arcangelo Corelli (1653-1713), die zich op zijn beurt baseert op een van de oudste thema's in de Europese muziek: La Folia. Rachmaninov vertrekt dus van een bestaand thema en gaat met dit thema aan de slag door het te bewerken op allerlei manieren. Soms is het goed herkenbaar en soms minder.

De varianties duren in totaal minder dan twintig minuten, inclusief het intermezzo en de coda, dus gemiddeld minder dan één minuut per stuk. De kortste duurt amper negentien seconden (!) en de langste 1 minuut 45. Ze zijn een meesterlijke uitwerking van de mogelijkheden van het relatief eenvoudige originele materiaal.

Rachmaninov was een van de belangrijkste pianisten van zijn tijd. Hij schreef met zijn pianoconcerto's geschiedenis en deze concerten worden zeer frequent uitgevoerd. Toch was hij – net als Schumann – vaak geplaagd door depressies en was enorm onzeker over zichzelf. In december 1931 stuurde Rachmaninov – toen hij op tournee was in de V.S. – de partituur van deze varianties naar zijn goede vriend Nikolaj Medtner. In de begeleidende brief schreef hij:

“Ik heb de varianties hier in Amerika nu zo'n vijftien keer in concerten gespeeld, maar slechts één van deze vijftien uitvoeringen vond ik goed... Ik heb geen enkele keer het volledige aantal delen gespeeld. Ik liet me leiden door het gekuch van het publiek. Wanneer het kuchen toenam, liet ik de eerstvolgende variatie weg. Een keer (ik weet niet meer waar - een klein dorpje) was het gekuch zodanig dat ik slechts tien varianties gespeeld heb van de twintig. Ik hoop dat jij ze ook ooit allemaal zult spelen en dat je niet zult kuchen.”

